

Loyko Larysa. Political parties of netinal minorities of Ukrain:the experience of the creation and activity

Formation of political parties by national minorities in Ukraine and their participation in the state- and self – government elections have been studied.

Political parties of Ukrainian national minorities have been defined as a result of ethno-cultural renaissance in the 1990s as well as the search of the state and voting representation technique by national minorities and their civil organizations.

Ethnicity's politicization, shortage of rights for civil organization to nominate the candidates for the state- and self-government elections, proportional representation are among the reasons, that determine formation of political party based on ethno-confessional characteristics.

According to the analysis of Ukrainian national minorities parties formation, the voting right have been presented only in several groups such as Russians, Carpathian Hungarians and Tatars. These political parties are institutionalized by the civil organizations.

The perspectives for the political parties, which represent national minority interests in the process of authority decentralization, administrative division reform, proportional representation in self-government authority and the inappropriate level of institutional support for the state ethno national policy in Ukraine have been defined.

Key words: interest representation, political parties, civil organizations, national minorities, political party programs, electoral systems, voting blocs, national minority compact inhabitancy.

УДК 323.1

С. А. АСЛАНОВ

**ЕТНОПОЛІТИЧНА СТАБІЛЬНІСТЬ:
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ**

Пропонується теоретико-методологічна основа дослідження явища етнополітичної стабільності. Застосування синергетики, системної декомпозиції, методів аналізу та синтезу вказує на те, що об'єкт дослідження є складовим елементом діалектичної взаємодії, бінарного відношення "етнополітична стабільність/нестабільність" і водночас однією з властивостей етнополітичної

© АСЛАНОВ Стелас Антйович – кандидат політичних наук, доцент кафедри політології Ужгородського національного університету

системи, що найчастіше оформлювалася протягом історії у вигляді держави, як однієї з форм самоорганізації етнополітичного організму.

Ключові слова: етнополітична стабільність, самоорганізація, синергетика.

Асланов С. А. Этнополитическая стабильность: теоретико-методологические основы исследования

Предлагается теоретико-методологическая основа исследования явления этнополитической стабильности. Применение синергетики, системной декомпозиции, методов анализа и синтеза указывает на то, что объект исследования является составным элементом диалектического взаимодействия, бинарного отношения "этнополитическая стабильность / нестабильность" и одновременно одним из свойств этнополитической системы, чаще всего оформлявшейся на протяжении истории в виде государства как одной из форм самоорганизации этнополитического организма.

Ключевые слова: этнополитическая стабильность, самоорганизация, синергетика.

Aslanov Stelas. Ethnopolitical Stability: the Theoretical and Methodological Basis of Research

The author proposes theoretical and methodological basis of ethnopolitical stability phenomenon studying. Application of synergetics, system decomposition, methods of analysis and synthesis indicate that stability is an integral element of a dialectical interaction, binary relation "ethnic and political stability / instability" and at the same time is one of the characteristics of ethnopolitical system often functioning as a state as one of ethnopolitical body self-organization forms .

Key words: ethnopolitical stability, self-organization, national security, synergetics.

В історичному контексті стабільність є однією з іманентних характеристик розвитку суспільства в межах державної самоорганізації. Як зазначають українські етнополітологи Ю. Римаренко, С. Римаренко та Л.Шкляр, існування будь-якої органічної системи спирається на самоорганізаційні засади. Самоорганізація є способом функціонування будь-якого організму – як природного, так і соціального, вона має антиентропійний характер. Дослідники підкреслюють, що в суспільстві, зокрема його етнонаціональній сфері, де також діють антиентропійні принципи, самозбереження відбувається шляхом ускладнення внутрішньої системи етнонаціонального буття¹. Виходячи з цього, припускаємо, що перехід до більш складної структури дозволяє ефек-

тивніше протидіяти ентропії та стабілізує таку етнополітичну систему. У своєму дослідженні запропонуємо таке, на наш погляд, більш сучасне визначення системи етнополітичного буття як етнополітичної системи. Саме з метою забезпечення самозбереження та розвитку етнополітична система має характеризуватися такою ознакою, як етнополітична стабільність.

Це підтверджує наукове визначення ентропії, покликаний протидіяти якій всі впорядковані самоорганізовані системи, включаючи політичні та етнополітичні системи. Філософська енциклопедія визначає ентропію, зокрема як функцію стану системи, що характеризує напрям довільних процесів в цій системі та є виміром їх незворотності². В широкому політологічному сенсі ентропія означає ступінь неупорядкованості системи: чим менш впорядковані та стабільні елементи політичної системи, тим вища у ній ентропія. Незважаючи на те, що ентропія є терміном термодинамічного походження, у політології вона найчастіше використовується як науковий синонім нестабільності (рівня дестабілізації) системи. Тобто явища протилежного об'єкту дослідження, який також потребує докладного вивчення для досягнення максимально глибокого розуміння досліджуваного явища – етнополітичної стабільності. Адже наукове дослідження – це одна з форм пізнання – систематичного, цілеспрямованого вивчення об'єктів з використанням всіх необхідних методів і засобів науки, що завершується формування цілісного, несуперечливого знання про досліджуваний об'єкт. І одним з перших етапів дослідження є формулювання наукового (понятійного або категоріального) апарату.

Використовуватимемо термінологічну пару «стабільність/нестабільність», а не «стабільність/дестабілізація», незважаючи на поширене використання саме цих антонімів у семантичному полі політичного та медійного дискурсу. Застосування останньої діади «стабільність/дестабілізація» є хибним з наукової точки зору, беручи до уваги трактування стабільності як статичного явища, а дестабілізації як процесу. Безумовно, обидва явища можна розглядати як такі, що перебувають як у статичному стані, так і позначають певний етнополітичний процес. Але процес набуття/запровадження стабільності має назву «стабілізація», тоді як процес встановлення/виникнення нестабільності має назву «дестабілізація» (лат. *de... + stabilis*). Тоді як означенню стану (форми) існування явища, на відміну від процесу його набуття, відповідає термін «нестабільність». Слушність такого припущення підтверджує також словникова база. Політичний словник визначає політичну дестабілізацію саме як процес, в результаті

якого відбувається руйнування стійкості політичної системи³. Економічна енциклопедія подає дестабілізацію як втрату стабільності, порушення встановленого ритму, динаміки процесів, виникнення різких стрибків, крутих спадів у окремих сферах⁴. Словники іноземних слів визначають дестабілізацію як 1) порушення звичного способу життя, рівномірності і сталості якихось процесів, величин, властивостей; 2) дію, спрямовану проти порядку і стійкого стану, наприклад у суспільстві або державі; 3) процес позбавлення чогось стабільності, стійкості⁵.

З метою вивчення співвідношення «стабільності – нестабільності» звернемося до міждисциплінарного наукового підходу. Для аналізу взаємодії цих понять слід застосувати загальнофілософську методологію. Для стабільності і нестабільності характерна діалектична взаємодія, що отримала наукове оформлення у вигляді другого закону діалектики – закону єдності та боротьби протилежностей. Цей закон пропонує сприймати будь-який об'єкт як складне утворення, що містить взаємовиключні елементи, безпосередньо один з одним не сумісні. Так, одну й ту ж ситуацію не можна охарактеризувати як прояв етнополітичної стабільності і нестабільності одночасно. Єдність протилежностей полягає в тому, що вони нерозривно пов'язані між собою; взаємно обумовлюють одне одного і водночас взаємно переходять, трансформуються одне в одне. Наприклад, гібридна війна на Сході України 2014-2015 рр., попри яскраво виражений дестабілізаційний характер, з іншого боку, етнополітично стабілізувала, консолідувала українське суспільство. Водночас боротьба протилежностей полягає в тому, що вони (стабільність-нестабільність) протидіють одне одному, взаємонейтралізуючи. Нестабільність означає брак або відсутність певного рівня стабільності в етнополітичній системі.

Філософи стверджують, що в такий спосіб через зв'язок (боротьбу) протилежних сил, сторін, властивостей розвиваються всі об'єкти світу, в тому числі соціальні системи⁶, а отже й політичні, зокрема етнополітичні системи. Виходячи з цього, у кожного об'єкта є протилежні сторони (властивості, форми існування), що знаходяться в стані єдності і боротьби. Це ж стосується етнополітичної стабільності/нестабільності як стану етнополітичної системи. У цьому випадку доцільним є застосування методу синтезу, протилежного до аналізу, що дозволяє здійснювати об'єднання елементів (частин) об'єкта, який був розчленований у процесі етнополітичного аналізу, встановлюючи зв'язки між частинами і даючи можливість пізнати об'єкт дослідження як єдине ціле⁷.

Висунемо теоретичну гіпотезу щодо того, що взаємодію елементів явища стабільності/нестабільності як стану етнополітичної системи можна оформити також у вигляді бінарного симетричного відношення та застосувати для його вивчення принципи математичного бінарного аналізу. Бінарні відношення є широко використовуваним теоретичним підґрунтям теорії прийняття рішень, оскільки їх властивості якісно інтерпретуються в термінах системи переваг децидента (суб'єкта, який приймає рішення). Відношення визначається як твердження, що відображає взаємний зв'язок між двома чи більшою кількістю об'єктів, з виокремленнями яких набагато простіше і зручніше працювати, ніж з множинністю факторів. Доведені твердження дають можливість побудувати алгоритми перевірки експериментальних відношень на наявність таких важливих властивостей, як транзитивність, ациклічність, лінійність, – аргументує А. Катренко⁸.

Використовуючи теоретико-методологічний апарат теорії прийняття рішень бінарне відношення «стабільність-нестабільність» можна класифікувати як структуру «домінування-байдужість», для якої характерні два аспекти: один відображає перевагу (переважання, домінування) одного об'єкта над іншим, а другий – байдужість (індиферентність, толерантність) об'єктів. Це означає, що в системі може домінувати стабільність, нестабільність, або навіть спостерігатися рівновага між проявами стабільності/нестабільності. Якщо маємо справу зі складною структурою, якою є етнополітична система, то прояви дестабілізації в одній сфері можуть зрівноважуватися стабілізаційними заходами з боку інших підсистем системи. На прикладі України це, зокрема, означає, що етнополітична дестабілізація на Сході в ході гібридної війни нейтралізується централізованими, цільовими діями легітимної влади та зусиллями консолідованого суспільства на підтримку та ініціювання заходів зі стабілізації (допомога армії, переселенням, відмова від протестної активності незважаючи на суттєве погіршення соціально-економічної ситуації). В межах окремої держави найчастіше спостерігається рівновага між стабільністю/нестабільністю, яка періодично порушується на користь одного чи іншого стану, але стабілізується в межах складної етнополітичної системи, яка у свою чергу складається з низки підсистем.

Етнополітологи часто розглядають етнос на рівні етнополітичної системи, називаючи проявом ускладнення структури його буття та розвитку виникнення державницьких інститутів самоорганізації. Адже їх наявність захищає етнос від зовнішнього тиску (поглинання, завоювання, асиміляції), забезпечує його стабільний розвиток. Само-

визначення етносу у вигляді формування держави, квазідержави або автономії є формою ускладнення існування етносу як системи та перетворення його на націю. Ю.Римаренко, С.Римаренко та Л.Шкляр підкреслюють, що в основі механізму етнодержавотворення на методологічному рівні знаходиться антиентропійне прагнення етнонаціонального організму⁹ до самозбереження та розвитку. У вчених не виникає сумніву в тому, що етнонаціональні спільноти інтегровані у вигляді певних етноорганічних систем, існують на засадах самоорганізації, що означає здатність системи чи організму до стабільності та розвитку, який не супроводжується ламанням «етнічного стереотипу поведінки», а його поступовою видозміною шляхом еволюції і адаптації до умов довкілля та геосоціальних реалій життя. Сучасні науковці переконані, що самозбереження і розвиток етнополітичних систем (у різних трактуваннях це можуть бути етноси, держави) неможливі без забезпечення стабільності.

Водночас, слід констатувати труднощі систематизації теоретико-методологічної основи для дослідження етнополітичної стабільності виключно як етнополітичного явища. Розглядаючи етнополітичну стабільність як характеристику/властивість/стан етнополітичної системи, яка, в свою чергу, є одним з видів політичної системи, обов'язково слід скористатися науково-методологічним інструментарієм синергетики або теорії складних систем. Використання синергетичного підходу під час аналізу політичних процесів в межах етнополітології є не надто поширеним явищем. Однак під час дослідження такого об'єкту як етнополітична стабільність без методології синергетики не обійтися, адже стани найбільшої нестабільності системи є точками біфуркації, в яких передбачати напрямок еволюції етнополітичної системи дуже складно, тож набагато ефективніше вжити заходів стабілізації системи, що запобігають їх виникненню.

Синергетика є міждисциплінарною методологією, яка дозволяє вивчати загальні закономірності явищ та процесів в будь-яких складних системах, що складаються з підсистем на основі принципів самоорганізації. Міждисциплінарний характер синергетики, в тому числі можливість застосування її до аналізу етнополітичних систем, визначається тим, що принципи, які регулюють складні процеси самоорганізації, є однаковими незалежно від природи систем, тому для їх аналізу може застосовуватися математичний апарат. Інколи синергетику визначають також як науку, яка займається вивченням процесів самоорганізації, виникнення, підтримки, стійкості і розпаду структур (систем) найрізноманітнішої природи (біологічних, техніч-

них, соціальних)¹⁰. З цього випливає, що будь-яку синергетичну теорію або гіпотезу, напрацьовану в одній сфері, можна поширювати на системи іншої сфери, звісно ж, враховуючи особливості їх структури та функціонування. Працюють в царині застосування методології синергетики щодо гуманітарних та соціальних наук В. Бранський, Л. Бевзенко, К. Водоп'янов, І. Добронравова, Н. аріцька, Н. Геселева, В. Лутай, В. Василькова, О. Князева, С. Курдюмова.

Попри наявність великої кількості концептуальних розробок науки про самоорганізацію, їх об'єднує розуміння процесу розвитку як послідовної зміни стабільних станів системи нестабільними періодами хаотичної поведінки, в результаті яких відбувається перехід до нового стійкого стану (аттрактору), – підкреслює О. Максимова¹¹. Вибір того або іншого шляху розвитку відбувається в точці біфуркації залежно від особливостей флуктуацій самої системи. З цього випливає, що бінарне відношення стабільність/нестабільність визначає стан системи і відіграє важливу роль в її розвитку та еволюції в часі і просторі.

Синергетика пояснює самоорганізацію в складних системах таким чином. Головним принципом самоорганізації є ускладнення систем через флуктуації або випадкові відхилення станів їх елементів і підсистем. Флуктуації, як правило, нівелюються у всіх динамічно стабільних і адаптивних системах за рахунок негативних зворотних зв'язків, які забезпечують збереження структури і стабільності системи. У більш складних відкритих системах відхилення з часом зростають, накопичуються і завдяки взаємодії з зовнішнім середовищем викликають ефект колективної поведінки елементів і підсистем, що дестабілізує систему аж до хаотичного стану. Через певний час хаос призводить або до руйнування колишньої структури системи, або до виникнення нової більш складної. Оскільки флуктуації мають випадковий характер, то стан системи, її структура після біфуркації обумовлюються дією суми випадкових факторів.

Поява структури (або самої системи) та її ускладнення трактується в межах синергетичної парадигми як загальний механізм еволюції, що спостерігається у всесвіті: від елементарного і примітивного – до складного і більш досконалого. У випадку етнополітичних систем – від етноспільноти (етносу, корінного народу, національної меншини) до нації, якій в процесі етногенезу (еволюції етносу) вдалося сформувати власну державу. О. Максимова запевняє у тому, що використання синергетики у дослідженні політичних процесів має переваги і перспективи, оскільки синергетика як наука про самоорганізацію дозволяє відобразити динаміку політичної системи, зокрема її кризові, в то-

му числі нестабільні стани, надати характеристику тим або іншим політичним процесам, що відбуваються у конкретній політичній системі, визначити подальшу траєкторію розвитку системи тощо¹². Позаяк синергетика володіє універсальним категоріальним апаратом, це дає можливість адаптувати здобутки соціальних, математичних, і навіть технічних, природничих наук до потреб етнополітичних досліджень.

Тому, використовуючи основи синергетики і доробок українських етнополітологів, визначимо етнополітичну систему як самоорганізовану систему. Властивість до державотворення або формування ускладненої самоорганізаційної етнополітичної форми у вигляді нації-держави Ю. Римаренко, С. Римаренко та Л. Шкляр вважають самоорганізаційною підвалиною розвитку етносів. Тобто також, фактично, використовують синергетику як загальну методологію етнополітичних досліджень. А в межах синергетичної парадигми, самоорганізація, яка завершується утворенням нових більш складних структур, може відбутися лише в системах достатнього рівня складності, що мають певну кількість елементів, які взаємодіють між собою, критичні параметри зв'язку і відносно високі значення ймовірностей флуктуацій. З цього випливає, що не кожна етнічна група, яка складається з членів об'єднаних спільною етнічною ідентичністю та володіє певними ресурсами, зможе самоорганізуватися в етнополітичну систему та сформувані державність. В цьому випадку ефект від синергетичної взаємодії її складових буде недостатнім для формування колективної поведінки елементів системи і тим самим виникнення етнополітичної самоорганізації. Недостатньо складні системи не здатні ні до спонтанної адаптації, ні, тим більше, до розвитку. Вони згодом втрачають свою структуру і необоротно руйнуються. Історія налічує безліч зниклих етносів, що були завойовані та асимільовані іншими етносами.

В теорії етнополітичної самоорганізації Ю. Римаренка, С. Римаренка та Л. Шкляра етноси розглядаються як етнополітичні системи. З цієї теорії також можемо зробити висновок, що державність постає головним антиентропійним механізмом, ускладненням етнополітичної системи, що забезпечує стабільний розвиток етносу, але не може бути набутою кожним етносом. Власне, дослідники стверджують, що етноси захищають та відтворюють себе протягом тисячоліть не лише завдяки державності, яку розглядають як стабілізаційний антиентропійний механізм захисту та самозбереження етносу¹³. Навпаки державність постає привілеєм, оскільки переважна більшість етносів не володіють цим інструментом самоорганізації та самозахисту. Припускаємо, що привілейованість державності обумовлена конкурентним

середовищем етнодержавотворення. Одні етноси опиняються в більше сприятливих умовах і використовують свій шанс на формування держави, інші впродовж всієї історії розвитку перебувають у дискримінованому становищі національної меншини. Зауважимо, що державність не є невід'ємним атрибутом етнополітичної системи, однак відстежувати етнополітичну стабільність як етнополітичне явище найзручніше у випадку наявності держави.

Однак не варто переоцінювати значення самоорганізації в етнополітичній системі, яка, як і політична система, є різновидом соціальної системи і володіє більшістю її рис. У соціальних системах самоорганізація поєднується з організацією. Але оскільки в межах етнополітичної системи представників певної етнічної спільноти (наприклад етнічні еліти), які своїми діями впливають на стан, еволюцію, формування структури етнополітичної системи, розглядатимемо як внутрішні елементи системи, їх діяльність можна вважати продовженням самоорганізації системи.

Хоча в українській політології також присутні інші точки зору. На думку О. Максимової, для здійснення ефективного управління політичними процесами еліта повинна бути здатна спрогнозувати наближення фази розбалансування політичної системи, її перехід в нестабільний стан і не допустити входження в зону біфуркації, де ступінь керованості системи різко знижується¹⁴. Тоді як розпізнавання цих чинників – передвісників біфуркації дозволить відповісти на питання про джерела нестабільності політичної системи і запобігти їм. Але з цих тверджень випливає, що політичні еліти є елементами зовнішнього середовища, що впливають на політичну систему зовнішніми організаційними інструментами, що, на наш погляд, не зовсім коректно щодо етнополітичної системи.

Етнополітична стабільність є складним явищем, що дозволяє досліднику застосувати цілу низку загальнофілософських та міждисциплінарних методів під час вивчення його вимірів. Як підтвердило застосування синергетики, методу аналізу та синтезу, стабільність є складовим елементом діалектичної взаємодії, бінарного відношення “етнополітична стабільність/нестабільність”, присутність якого обов'язкова в будь-якій політичній, в тому числі етнополітичній системі, і водночас однією з її властивостей, форм (станів) існування, котра найчастіше знаходила оформлення впродовж історичного поступу у вигляді держави, як різновиду самоорганізації етнополітичного організму.

1. *Етнодержавознавство*. Теоретико-методологічні засади [підручник] / Римаренко Ю. І., Шкляр Л. Є., Римаренко С. Ю. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. – С. 48. 2. *Новая философская энциклопедия* : в 4 т. [Електронний ресурс] / Ін-т філософії РАН. – М. : Мысль, 2010. – Режим доступу : http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_philosophy/3795. 3. *Коновалов. В.* Дестабилизация политическая [Електронний ресурс] / В. Коновалов / Политология. Словарь. – РГУ, 2010. – Режим доступу : <http://dic.academic.ru/dic.nsf/politology/884>. 4. *Дестабілізація* [Електронний ресурс] / Економічна енциклопедія // Словопедія. – Режим доступу : <http://slovopedia.org.ua/38/53396/378773.html>. 5. *Комлев Н. Г.* Словарь иностранных слов / Комлев Н.Г. – М. : ЭКСМО-Пресс, 2000. – С. 210. 6. *Закон единства и борьбы противоположностей* [Електронний ресурс] / Современная философия. – Режим доступу : <http://www.grandars.ru/college/filosofiya/zakon-edinstva-i-bor-byu.html>. 7. *Основи методології та організації наукових досліджень* : навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – С. 107. 8. *Теорія прийняття рішень* : підручник / Катренко А. В., Пасічник В. В., Пасько В. П. – К. : Видавнича група ВНУ, 2009. – С. 49. 9. *Етнодержавознавство*. Теоретико-методологічні засади : підручник / Римаренко Ю.І., Шкляр Л.Є., Римаренко С.Ю. – С. 48. 10. *Курдюмов С.* Концепция самоорганизации. Синергетика: общие положения [Електронний ресурс] / С. Курдюмов / Сайт С.П. Курдюмова. – Режим доступу : <http://spkurdyumov.ru/what/koncersiya-samoorganizacii-sinergetikaobshhie-polozeniya/>. 11. *Максимова О.* Використання синергетики у дослідженні політичних систем / О. Максимова // Вісник СевНТУ. – Вип. 100 : Політологія : зб. наук. пр. – Севастополь : Вид-во СевНТУ, 2009. – С. 45. 12. Там же. – С. 44. 13. *Етнодержавознавство*. Теоретико-методологічні засади : підручник / Римаренко Ю.І., Шкляр Л.Є., Римаренко С.Ю. – С. 49. 14. *Максимова О.* Використання синергетики у дослідженні політичних систем / О. Максимова // Вісник СевНТУ. – Вип. 100 : Політологія : зб. наук. пр. – Севастополь : Вид-во СевНТУ, 2009. – С. 48.

Aslanov Stelas. Ethnopolitical Stability: the Theoretical and Methodological Basis of Research

The author proposes theoretical and methodological basis of ethnopolitical stability phenomenon studying. Application of synergetics, system decomposition, methods of analysis and synthesis indicate that stability is an integral element of a dialectical interaction, binary relation "ethnic and political stability / instability" and at the same time is one of the characteristics of ethnopolitical system often functioning as a state as one of ethnopolitical body self-organization forms .

The historical context of stability is one of the inherent characteristics of society organized by the state. Ukrainian scientists are sure that the existence of any organic

system relies on self-organizing principles. Self-organization is a way of functioning of any organism - both natural and social, it has anti-entropy character. The researchers emphasize that in a society, particularly in its ethnonational sphere, where anti-entropy principles also are functioning, self-preservation is a way through which the internal system becomes more complicated.

Therefore, assuming that the transition to a more complex structure allows to counter entropy effectively and stabilize the ethnopolitical system. In this research we propose such on our opinion, a modern definition of ethnopolitical existence sphere as ethno-political system. To ensure the preservation and development of ethnopolitical system it has to be characterized by such features as ethnopolitical stability.

To study the relationship between "stability - instability" it is necessary to use interdisciplinary scientific approach. To analyze the interaction between these concepts we should apply general philosophical methodology. Stability and instability are characterized by a dialectical interaction, which received scientific clearance in the form of the second law of dialectics - the law of unity and conflict of opposites. This law perceives any object as a complex entity that contains conflicting elements which are not compatible.

Thus, the same situation can not be described as a manifestation of ethnopolitical stability and instability at the same time. The unity of opposites is that they are inextricably linked; mutually determine each other; mutually and simultaneously switching, transforming into each other. For example, a hybrid war in Ukraine 2014-2015, despite a destabilizing character, on the other hand, ethnostabilized, consolidated Ukrainian society. Meanwhile, the conflict of opposites is that they (the stability-instability) oppose each other and mutually neutralize. Instability means a lack or absence of a certain level of stability in the ethnopolitical system.

Philosophers argue that in this way because of the relationship (conflict) of opposing forces all objects in the world, including social systems are developing, and thus political, ethno-political system in particular. This is true to ethno-political stability / instability condition of ethnopolitical system. In this case, it is appropriate to use of the method of synthesis, contrary to the analysis, which allows to unite elements (parts, that were divided in the ethnopolitical analysis), establishing connections between parts and giving the opportunity to study the object as a single unit. We propose in theoretical hypothesis that interaction of elements in phenomena stability / instability ethnopolitical system can be studied also as a form of binary symmetrical relationship. It gives the opportunity to apply it to the study of ethnopolitical stability mathematical principles of binary analysis.

However, the difficulty of systematization of theoretical and methodological foundations for the study of ethnopolitical stability exclusively as ethnopolitical phenomenon should be noted. Considering the ethnopolitical stability as a characteristic

/ property / of ethno-political system, which, in turn, is a type of political system, be sure to use scientific and methodological toolkit of synergetic theory of complex systems. But the usage of synergistic approach in the analysis of political processes within ethnopolitology is not too common. However, during the study of such object as ethnopolitical stability we can't proceed without synergetic methodology, because the state's largest system instability are points of bifurcation. It is very difficult to foresee the direction of ethno-political system evolution in a point of bifurcation, so much more effective to stabilize ethno-political system to prevent the point of bifurcation emergence.

Key words: ethno-political stability, self-organization, national security, synergetics.

УДК 323.17

А. З. СІВЕРСЬКА-ХМАЙ
І. В. БІЛОУСОВА

НАЦІОНАЛЬНА САМОІДЕНТИФІКАЦІЯ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ПОЛІТИЧНОЇ МІФОЛОГІЇ ЄВРОМАЙДАНУ

Після проголошення незалежності України в 1991 році молода держава потребувала елементів, які зміцнювали б соціальну згуртованість і консолідували б глибоко розділену країну. Офіційна історична політика, особливо інтенсивно реалізована при уряді Віктора Ющенка, базувалася на міфологічній історії Київської Русі, націоналістичних організаціях ОУН і УПА, на українському фольклорі та козаччині. Автори статті, опираючись на аналізі текстів, веб-сайтів та українських ЗМІ, показують процес формування нової політичної міфології України після Помаранчевої революції, Майдану 2013-2014 рр. і подій у Східній Україні. Вони висувують тезу, що Майдан став ядром політичної міфології сучасної України, засновницьким міфом, таким чином, став важливим елементом української національної ідентичності.

© СІВЕРСЬКА-ХМАЙ Анна Здіславівна – кандидат історичних наук, політолог, заступник директора Інституту цивілізаційних досліджень УІТМ в Жешові

© БІЛОУСОВА Ірина Валеріївна – аспірантка факультету соціальних наук Варшавського університету